

A hit virágai.

— Imák anők számára. —

XIII. Esti.

Leszállt az est. Sötét fátyolát ráborította az ellankadt világra. Minden élő, — ember és állat — napi munkájában kifáradva: pihenést óhajt. Erőtlen testünk a nyugtató álom ringató karjain lelhet megújulást, új erőt a holnap küzdelmeire. Istenem! összekucsolom kezeimet, s mielőtt álomra hajtanám fejemet, — oltalmadért imádkozom.

Mit tettem? Miként munkálkodtam e mai napon? Elvégeztem-e hiven, lelkiismeretesen, az előmbe szabott kötelességeket? Nem okoztam-e valakinek fájdalmat, keserűséget szavaimmal vagy cselekedeteimmel? nem voltam-e önző, fukar, atyai áldásaid élvezetében? Tettem-e jót? Mozdítottam-e elé atyai szent ezéjaidat magamban és másokban? Nem szennyezte-e be a bűn kezeimet, szívemet, lelkemet?

Oh, Istenem! ki ismered a szív redőzetét és az elrejtett gondolatokat is: előtted áll az én mai napom minden cselekedete. Itélj meg uram engemet a te irgalmad szerint. Az éj sötétében ragyogtasd fel kegyelmed helyben hagyó sugarát, mely nyugalmat adjon azon édes hitben, hogy erőtelenségem és fogyatkozásaim mellett is tetszésedet kiérdemelni *törekedtem*. A mi jót tettem: azt vedd kedvesen; ha valamibe tévedtem: azt bocsásd meg. Mert hiába jött el az est, hiába lankadt el testem, — ha lelkiismeretem nem nyugodt, az álom, mint a megriadt madárka, meszszeröppen szemeimről. Uram! csak a te helybenhagyásod adhat békét, nyugalmat, megújulást. Oh! segély meg Istenem, hogy úgy élhessek, hogy lelkiismeretem nyugodt, esőndes lehessen, mint a kisdéd gyermek az édes anya szerető karjai között, — hogy az éj mindig nyugodalmat, pihenést, megújulást adjon munkában kifáradt tagjainnak, — hogy a helybenhagyásodat kiérdemelhessem. Uram! erőtelen, tehetetlen, semmi az

ember a te gondviselésed nélkül, még az ébrenlét pillanataiban is, hát még mikor az álom erőt vesz rajta, és olyan lesz, mint a halott. Bizony Uram, a te gondviselésedre még nagyobb szükségünk van az öntudatlanság éjjelén.

Te szenteled meg jó Atyám nappalomat, — szenteld meg éji nyugvásomat is. Örködj felettem én szerető édes Atyám az éj sötét fátyolában a te gondviseléssel. Angyalaiddal járj táborot körültem, hogy a gonosz meg ne közelíthessen; a rossz akarat ne árthasson; a veszedelem elkerüljen. Amen.

XIV. Esti.

Istenem! mi gyorsan tűnnek
Életünknek napjai,
Mint rohanó folyam-árnak
Felesillámló habjai.
Ime! mint a képzelet —
Egy nap ismét oda lett!

És az estve pihenésre
Hivja bágyadt tagjaim.
Oh mi édes megnyugodni
Szelid álom karjain!
Uj erőt csak úgy nyerünk,
Hogyha esőndes éjjelünk.

Mert hiába int az éjjel,
Hogyha lelkem nyugtalan,
Mint félénk galamb az álom
Elröppen, gyors szárnya van.
Istenhez fohászkodom,
Lelkem is elringatom!

Mint töltöttem, mint végeztem
E napomat Istenem?
Tettem-e jót? . . Törvényedhez
Nem voltam-e hűtelen? . .
Nincs-e bűn, mely ellenem
Méltó vádakot tegyen? . . "

Oh ítélj meg mindenható
 És bocsáss meg, hogyha tán
 Gyarlóságból tévedtem
 E letűnt nap folyamán.
 Mint felhőtlen égibolt,
 Akaratom tiszta volt.

Légy az éjjel is oltalmam,
 Ki napom megszenteléd!
 Estimámban bizalommal
 Sohajtok Isten feléd.
 Gondviselő szárnyadat —
 Borítsd rám, hogy nyugodjak!

XV. Reggeli.

Világosság és szabadítás Istene, mennyei édes Atyám az ur Jézus által! erőtelenségem a föld sötét utairól és ezer kísértései közül, a hit szárnyain feléd száll, hozzád emelkedik, hogy áldott közeledben, a lét küzdelmeit tisztábban látva, szomjuhozó lelkem a *mennyei béke* üdítő forrását éldehesse . . .

Itt oly sötét az élet utja! annyi a rejtvény, annyi a megfjéhetetlen; oly szövevényes az érdekek összeszótt hálózata, mintha egy ellenséges táborban egyedül állanék védtelenül, hol minden ellenem tör, megsemmisítesemre törekszik; de közeledben oh Uram! tisztán látom, hogy *a kik téged igazán szeretnek, mindenek egyaránt javukra szolgálnak.*

Az Ur az én világosságom: miért féljek? Az Ur az én élettemnek erősege: miért rettegek? . .

Tábort üthet ellenem a rossz akarat; kigyó nyelvével felém sziszeghet az irigység; moecos iszapjával elundokítani *akarhat* a rágalom; a szivtelen hálátlanság gonosz szavakkal szidalmazhat engemet: nem félek, nem rettegek, mert benned bízom én erős Istenem!

Házadat ohajtom, csak azt engeddd meg nekem, hogy ott lakozhassam; csak azt kérem tőled, hogy láthassam a te szépségedet és lakozhassam a te templomodban. Elrejtess te engemet a veszedelmek napján, a te sátorodnak titkos helyén, és felemelsz engem a hit magas szirtfokára, felemeled az én fejemet ellenségeim felett, kik körülöttem zajognak, mint az áradat.

Örökre hangolod az én szívemet a keservek után, hogy hálaáldozattal örvendezzek és dicséretet zengjek a te nagy nevednek.

Oh légyen az én hitem szerint. Hallgass meg engem, ha hozzád sohajtok, és könyörülj rajtam a te irgalmasságod szerint.

Szívem azt sugja, hogy keressem a te szent arcodat. Uram, te tudod, hogy mindig benned biztam, hogy én téged igazán szeretlek; ne rejtse el Uram magadat előttem, ne vess el a te haragodban; te voltál az én segítségem — ne távozzál el és ne hagyj el engemet én idvességemnek Istene!

Benned bizom Uram! téged hivlak segítségül e mai napon is: ha minden elhagy is, csak te ne hagyj el engemet.

Taníts a te utaidban járni, hogy el ne tévelyedjem s ellenségeim diadalt ne vehessenek rajtam, kik hazugságot szólnak ellenem.

Taníts, hogy megbocsátni tudhassak az ellenem vétőknek; taníts bölcseségre, hogy a gonoszt jóval, a bűnt erénynyel, a hálátlanságot újabb jótéteményekkel győzhessen meg.

Mindenek felett add a te akaratodon való megnyugvásnak édes hitét, *hogy szent béke szálljon szívembe* s zugolódás nélkül elvégezhessem e mai nap feladatát. Uram! szenteld meg e mai napot az én számomra. Amen.

XVI. Reggeli.

Gondviselője, szelleme a nagy mindenségnek, Isten, én szerető édes Atyám! Uj nap derült rám kegyelmedből s fénylő napod áldott sugára — atyai szeretetednek tanubizonysága.

Gondviselésed karjai ringattak az éj pihentető óráiban, hogy elfáradt tagjaim az öntudatlanság szendergéseiben új erőt nyerhessek életezélom küzdelmeire.

Neked köszönhetem a nyugalmat, a megújulást és a reggel derüjét: tied legyen azért megújult szívem első érzése, lelkem gondolata és ajkaimnak szózata. Az ébredő világ hálafohászai között, az én erőtelen imámnak rebegése is találjon utat kegyelmed zsámolyához.

Ne zárd el a te egcidet tőlem, midőn az én erőtelenégemben téged ohajtlak, mert erőtelen vagyok megújulva is. Uram! te adsz erőt az erőseknek, tudományt a tudósoknak, bölcseséget a bölcseknek — adj hát nekem is erőt, tudományt, bölcseséget kötelességeim hív elvégzésére, mert érzem, hogy a te segédmed nélkül minde-

nekben szükölködöm. Napod megújításával ujtsd meg atyai gondviselésedet is felettem.

Tégy erőssé, hogy a munkát, melyet reám bízál, elvégezhessem; a kísértéseknek ellenállhassak és akaratodat betölthessem. Adj józan értelmet, *hogy midőn a napok egymásnak tudományt mondanak a te dicsőségedről*: én is életem szentségével dicsőíthessem a te nagyságodat.

Legyen a te atyai áldásod mai napom egész folyamán megdicsőülve. Munkásságomat koronázza siker, világi haszon. Szívemet dobogtassa a felebaráti szeretet. Kezeim a jó cselekedetek gyakorlásában el ne fáradjanak. Szemeimet tünékeny látományok ne vonják el az ég örök dicsőségének láthatásától. Hiábavaló kívánságok ne gyötörjenek. A bűn hálót ne vethessen lábaim elé. Földi szükségek, gyarló szenvedélyek ne nyugözzék le feléd törekvő lelkem szárnyait. Irigység, harag, bosszuállás ne dulják fel keblemnek esőndes, tiszta templomát. Lábaim fussanak a czél felé, mely az egekbe vezérel. Vágyaim hozzád vonjanak. Gondolatim csak téged keresenek, hogy minden tettem, szavam, cselekedetem, munkám téged áldjon, oh egyedülvaló Isten, ki minden nap megújítod a te kegyelmedet és *minden reggel betöltesz a te jóvoltoddal* . . .

Téged dicsérlek én Uram, mert jó, mert mindörökké vagyon a te irgalmasságod; *de kicsoda mondhatná meg az Urnak nagy erejét és kicsoda jelenthetné ki az ő minden dicséretét!*

Az dicsőít téged legjobban, *a ki megörzi a te ítéletedet és a ki igazán viseli magát mindenkor.*

Emlékezzél meg én rólam Uram a te jóvoltodért, melylyel vagy a te népedhez, látogass meg a te segítségével, hogy lássam meg a te választottidhoz való jóvoltodat és örvendezzek a te népednek örömeiben, hogy dicsekedjem a te örökségeddel e mai napon is.

XVII. Esti.

Végtelen hatalmu Isten! alkonyatra hanyatlik a nap. Bucsusugarai még visszaragyognak a láthatár pereméről, mintha végig tekinteni akarná azt a végtelen pályát, mely mögötte elmarad.

Az árnyak növekednek, mint az aggkor nyomoruságai az élet-alkonyán . . .

Minden fénynek meg van a maga árnya; minden virulatnak

a maga hervadása; a munkásságnak fáradsága. Csak a te lényed, oh Isten, egyedül árny nélküli fény . . . hervadás nélküli létel . . . alkonyat nélküli nap . . . és fáradságnélküli örök munkásság . . . *Te öröktől fogva, változás nélkül, voltál, vagy és leszel minden időben.*

Az én lételem pedig tűnő csillám, mely homályból kelt föl és homályba száll alá; virág, mely reggel virágzik s estére elhervad; rövidke nap, melynek hajnala az alkonyal olvad össze; lankasztó munka, mely nyugalom után epedik.

Oh édes Istenem! csak e rövidke nap, melyet kegyelmedből nyertem, mennyire elfárasztá gyenge idegeimet s miként ohajtom a nyugalmat, hogy az álom ringató karjain magamat kipihenhessem! Pedig mily kevés, a mit e mai nap folytában, gyámolító jóságod segédelmével is, elvégezhettem, s mily sok a kötelesség, melyeket örök törvényed parancsából betöltenem, elvégeznem kell!

Uram! ne büntess, ha mindenekben szent akaratodat betölteni nem tudtam. Minden igyekezetemmel arra törekedtem, hogy a te törvényed utában járhassak. Fáradtam a testért, epekedtem a lelkiéért. A szeretet parancsának eleget óhajtottam tenni. Jót tettem nemcsak szeretteimmel, hozzám tartozóimmal, hanem más felebarátaimmal is. Igyekeztem, hogy lelkem magasabb és szentebb szárnyalásai vezessék testem vágyait és indulatait. Kerestem a te szent országod igazságait. Éheztem, szomjuhoztam a menny javait. Jóságos cselekedetekkel igyekeztem az örökélet virágait szívemben gyümölcsözőbbé tenni.

De mégis Uram, e nap alkonyával fogyatkozásaim árnyai lelkem elé vetődnek. Beösmérem, hogy erőtelen, tehetetlen, gyarló vagyok, a legjobb igyekezet mellett is. Irgalmadban bizom erős hittel, hogy az én erőtelen *törekvésem* fogyatkozásaim mellett is, *kedvet* talál atyai kegyelmed tetszése előtt.

E hitben megnyugodva kulesolom össze kezeimet e nap alkonyán és esedezve könyörgök: légy gondviselő Istenem, nyugtató édes atyám és őriző pásztorom az éj sötét óráiban is.

Az éj sötétje, mint a te gondviselésed szent palástja, leplezzen el a rossz akarat bántalmait ellen; a nyugalom, mint a te atyai szereteted karja ringasson öntudatlanságba, hogy édes álmod aludhassam napi fáradalmaim után; és fénylő csillagaid, mint őriző pásztorom szemei ragyogjanak felettem, hogy a te megtartásodban legyen az én újászuló hálás örömem és boldogságom. Amen.

RÉDIGER GÉZA.

Enyedi György egyházi beszédei.

I. Beszédeinek kéziratairól.

„Mit nem tett volna e férfi, ha a végzet életét hosszabbra nyújtotta volna! Senki sem volt nálánál a prédikálásban kedvesebb, a tanításban rövidebb és alaposabb; az írásban könnyebb, a nehézségek elhárításában szerencsésebb, a tévedések megezáfolásában biztosabb. Ezt bőven bizonyítják írott egyházi beszédei. Élete virágjában, midőn napról-napra hiresebb lett, s mindenkit bámulatra kezdett ragadni, az élet vészzei közül elköltözött a boldogok társágába, egy tisztes név emlékéit hagyván az utódokra“. Így méltatja Enyedi György érdemeit Thoroczkai Máté, ki a tanítvány kegyeletével tekint vissza a nagy mesterre. (Vesd össze *Ker. Magvető*. XXV. 214., 215.) S valóban, ha írásban fennmaradt klasszikus műveit vizsgáljuk, igazat adunk a fennebb idézett szavaknak s habozás nélkül elismerjük, hogy Enyedi György a XVI. száz végén Erdély legnagyobb egyházi szónoka volt.

Alig tíz éves papsága alatt háromszáznál több beszédet írt. Ezek közül — a mostoha idők miatt — csak egy jelent meg nyomtatásban, Hunyadi Demeter püspök felett tartott halotti oratiója; a többi tanítványai irogatták le a papok és mesterek, értelmesebb polgárok, sőt egyes főurak számára is. Így terjedtek el azok egész Erdélyben s utánok hol itt, hol amott új másolatok készültek.

Egyik szép példánya e nagy gonddal készült másolatoknak eljutott a távol Tiszamellékre is s hosszabb hányódás után, mintegy száz év óta, a sárospataki főiskolai könyvtár kínesei közé tartozik.

Ma már a sárospataki példánnyal együtt mindössze csak hat kötetet tudunk e régi kéziratokból felmutatni. Négy közülök a Simén-gyűjteménnyel jutott főiskolai könyvtárunk birtokába; az ötödiket Jakab Elek adta a székelykereszturi gymnasium könyvtárának. Egy-két jellemző vonást közöl belőle ugyane történetírónk „Enyedi György életében“. (*Ker. Magvető*, XXV. 136., 137. Vesd